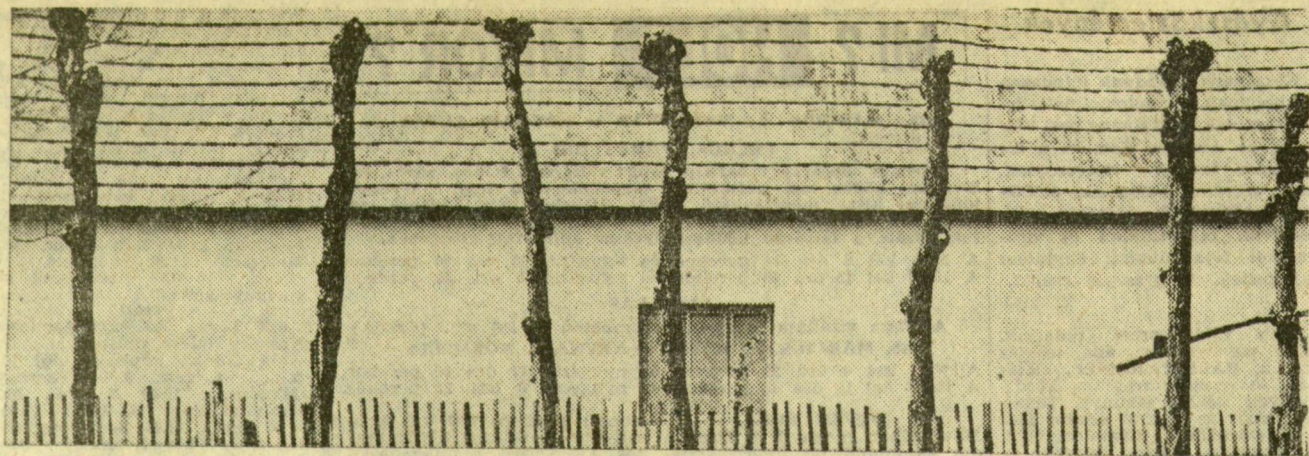

FACSONKOK

Horváth Dezső felvétele

SZEGÉNY „Juhász Gyula”

Bizony sajnálhatjuk. Hiszen amikor megalakult, még 1961-ben, Győztes néven szerepelt. Aztán két esztendőre rá egyesült az Aranykalász Tsz-szel, s akkor a szegedi táj jóságát, meleg hangját költőjének a nevét vette fel. Csaknem kétezer holdon gazdálkodott, gazdálkodik napjainkban a ruzsai Juhász Gyula Termelőszövetkezet. 164 hold szőlőt és 148 hold gyümölcsöszt mondhat magának.

Igen mostohák a talajadottságai. Ezért is, hogy a gyenge termelőségvetkezetek között tartják számon. Négy esztendővel ezelőtt, az 1964-es gazdasági évet lezárva, volt utoljára mérleghiányos. Meg aztán tavaly. Az új árkészítési rendszer sem tudott segíteni rajta. Az aszály, meg a vezetőség hibái addig-addig formálgatták a közös gazdaságot, hogy igen komoly kiesések jelentkeztek főleg a növénytermesztésben, alacsony termésátlagokat értek el, így roszból 3,4 mázsát holdanként, kukoricából 3,8 mázsát holdanként (májusi morzsolt), borbonyából 11,4, fűszerpaprikából 15,8, szőlőből 5,7 mázsát.

Az alacsony termésátlagok csak részben magyarázhatók a mostoha, aszályos időjárással. Leginkább termelési és munkaszervezési hibák eredményeként jutottak-futottak „gallyra”. Igaz, az állattenyésztés se nagyon segítette a közösséget. Így aztán megérett a ruzsai Juhász Gyula Tsz a szanalásra. Igazán sajnáljuk. Márcias a neve miatt is.

Sz. L. I.

Több a szőlő

A megyében közel tízezer katasztrális hold területen terem szőlő. Az állami gazdaságok birtokain 1109 hold, a termelőszövetkezetek birtokain pedig 8169 hold termő szőlőterület van. Több gazdaságban tavaly fordultak termőre az új telepítések: összesen 1200 hold „lépett be” 1968-ban.

A termésátlagok általában meghaladták az 1967-es produktumot. Az állami gazdaságokban egy holdon 38 mázsa és 10 kilogramm termett átlagban, míg a termelőszövetkezetek tábláin csak ennek a fele, 19 mázsa 10 kilogramm. A szőlő „útja” sokféleképpen változott. A felvásárló vállalatoknak adtak el 11 500 tonnát, saját üzletekben és a piacon értékesítettek ezer tonnát, a termelőszövetkezetekben a tagoknak átadtak 2300 tonnát. Egyetlen szépséghibája van csupán a környék szőlőterületének, hogy sok a kövidin-ka és kevés a finomabb, nemesebb szőlőfajta, s pláne kevés a csemegeszőlő.

A termő szőlőterületből borszőlő a zöm, a csemegeszőlő területe elenyésző, 326 katasztrális hold összesen. A szőlőterület megműveléséért így oszlik el: közösen művelnek az állami gazdaságokban 1070 holdat, vagyis mindent a tsz-ekben viszont csak a terület egyharmadát művelik közösen, részesművelés alatt áll 3505 hold és egyéni művelésű terület 1369 hold.

Erdő szélén...

A ház mai építmény, érdeklik még a habarcs szaga. Sima és modern. Villanyvezeték, telefonzsinór és tévéantenna. Mérnöki műszerekkel kirajzolt és magas drótkerítéssel szegélyezett téglalap alakú telek.

Ez lenne az ásvóthalmi erdőkerület erdészháza, minden romantika nélkül. A kerületvezető erdész, Barna Ferenc, közel két méter magas, testes ember. Kilenc éve gazdája területének. Bevezet a konyhába: tiszta, tágas.

Az erdész sándorfalvi származású. Ott ismerkedett meg az erdővel is. Beleszületett örgróf Pallavichini akácos erdejébe. De nem szeretne az ottani fák.

— Nincs ekkora erdő arafelé, — mondja — ez nagyobb és komolyabb.

Az erdészeti ismeretekből Budapesten vizsgázott. Később azonban, mint mondja, objektív okok miatt — első feleségének 18 hold földjük volt és kuláklístára kerültek — távol került az erdőtől néhány esztendőig.

— Kiből lesz, lehet jó erdész? — kérdelem.

— Csak a „kinti”, tanyai, vagy az erdő táján nevelkedett gyerekekből lesz igazán jó erdész. A városi fiúnak hiányzik az aszfalt.

Az erdésznek van egy tizenhat éves lánya, aki az ásvóthalmi boltban tanuló. Naponta 24 kilométert kerékpározik, ha jó az idő, ha rossz, akkor gyalog jár. A kisebbik fiú gyerek és hatodik osztályos tanuló. Ő a mórachalmi általános iskola kollégiumában lakik hétfő reggeltől szombat délig. A szülők áldják ezt az intézményt és azokat is, akik létrehozták. Nagy segítség a családnak és különösen tanulmányi előmenetelben a fiúnak.

— S mi lesz az erdész fiából, ha felnő?

— Erdész. Ő lesz az utód, — mondja Barna Ferenc.

Az erdő területét hektárban mérik. A kerületvezetőnek 400 hektár a biródalma. Az idillikus képből egyszerű és szürke minden napok válnak ki: fakitermelés, csemeterültetés, vadgazdálkodás, tuskó kifordítás... technikumi, szakiskolai tanulók gyakorlati foglalkozása.

— Itt tanulnak vadászni a technikum hallgatói.

— Ezt hogyan tanulják?

— A vadászati formák;

ráhajtás, Ű-hajtás, körvadászat. Nyúlra és fácánra vadásznak.

— Őz?

— Az is van, de azt a kerületvezető vadász, Szilágyi Dezső lövi ki. Évente hetven darabot.

Vízben szegény a táj. Úgy kell itatni a vadakat, vályuba hordják a vizet. Amikor viszont vastag hótakaró borítja az erdőt, Zetorok és SZ-100-as traktorok segítenek utat nyitni a nyiladékokon, hogy kukoricát, élelmet rakjanak ki a vadállományuk.

Akad persze nagyobb vad is, mint a tapsifüles. Napokkal ezelőtt Szilágyi Dezső egy 124 kilós vaddisznót kapott puskavégre.

— Ez ritka dolog, — mondja az erdész. — Az a vaddisznó a határon túlról csavargott ide vesztére.

Az erdésznek van ugyan puskája, de az erdész nem vadász. A kétesövű sörétes, csak szolgálati fegyver.

— A düvékat állandóan irtani kell, s az eredményről negyedévenként elszámolni.

A düvékat elejtéséért az erdész pénzt kap. A kóbor kutya tarifája 15 forint, a macskáé 12, a rókéé 25, a tarka varjúé 8, a szajkóé 4 forint. A szajkó szép tollazatú, de kártékony fészekrábló madár.

— Mi a bizonyíték elszámoláskor?

— A düvad lába, vagy az orra. Azt megnézik, majd később elégetik.

Az orvvadászok felől faggatom. Azt mondja, manapság nincsenek orvvadászok, legalábbis fegyverrel nem vadásznak, legfeljebb törrel, meg vassal.

Miért van Ásvóthalom vidékén erdő? Barna Ferenc azt mondja, hogy a futóhomok lekötése miatt telepítettek erdőt erre a vidékre. Kiss Ferenc erdőmérnök tervei alapján fásították a homoki tájat, s a hajdani tudós mérnök nevéhez fűződik az egész Alföld fásítása. A szegedi erdészeti technikum Kiss Ferenc nevét viseli.

Lombos fa és fenyőfa az uralkodó. Alföldön fenyő?

— Ez fekete és erdei fenyő. Ilyen fajta fenyő nincs a hegyvidéken és a hegyvidéki fenyő nincs nálunk. Az itteni szárazságtűrő, azért is él meg a homokon — magyarázza az erdész. — S különben is, a lombos után jobb a fenyő.

A fakitermelés tervszerű-

en folyik. Tavaly 3800 köbmétert vágtak ki.

— Mikor kell a fát kivágni?

— Attól függ. Az erdőrendezésről írja elő. A rosszabb fát előbb, a jobbat később. S persze a kereslet is meghatározza, hogy milyen fára van szükség. Tavaly például a lombost keresték, idén a fenyőt.

— A vastagság vagy a kor a meghatározó?

— Mind a kettő. Az itteni erdő megérett a vágásra, mert nem nevel fatömeget. Azt hiszem, ez a legfontosabb.

A kivágott fák helyére két évben belül csemetékét ültetnek. Valamikor ökrök húzták az ekét, most SZ-100-as láncfalpasok. A tuskót is géppel emelik ki, s berregnek a benzinmotoros fűrészek. A csemetekertek tele vannak aprócska fenyőkkel. Ezt a pici fát a nyulak se bántják úgy, mint a tölgyet, vagy az akácot. Nem ízlik és szúrja az orrukát a tűlevel.

Az erdész jövedelme elfogadható. Barna Ferencnek 1850 forint a fizetése és 6—7 ezer forint a nyereségrészesedés.

— Ezenkívül jár a szolgálati lakás, ruha, téli és nyári, csizma, kalap, nyakendő, évente négy köbméter fa és jószágértartás.

Az istállóban tehén és borjú, az udvaron anyakoca és sok baromfi. Köztük egy tarka gyöngytyúk.

— A gyöngytyúknak jó a szimata: hamar riaszt, ha düvad jön a ház felé, vagy héjja leselkedik a galambokra. De a tojása is szép, abból gyúr a feleségem tarronyát — mondja az erdész.

Társaság? A szomszéd kerület erdésze, a tanyavilág jó ismerősei, mindig van lakodalom, névnap, disznóvágás...

Az erdész felteszi kalapját és elindul az erdő szélén. Kibököli a kivágott fát. Kevés itt a romantika, lehet, hogy régen se volt. Inkább munka van.

Gazdag István

Deák Tamás harmadéves esztergályos

Sziget Mórachalmon

Az egykori honvédségi épület tizenkét éve a Megyei Tanács vb TBC-s Atképző Szociális Otthonának lakóit fogadta falai közé.

Az intézet vezetője, Tenkes Ferenc mondja meg, mi is tulajdonképpen az átképzős szociális otthon.

— Az egykori népbetegséget, a tüdőbajt sikeresen gyógyítják az orvosok. Szanatóriumba kerül a beteg, és többségük műtét beavatkozás nélkül, gyógyszeres kezeléssel meggyógyul. Mégis nehéz a visszatérés az életbe. Valójában akkor fejeződik be a beteg gyógyulása, ha teljes értékű embernek érezheti magát.

Vannak emberek, akik nehéz fizikai munkát végeztek, amikor rájuk tört a baj. Egy pék nem mehet vissza a kemencéhez gyógyulás után sem, a bányász se a bányába. Alkalmi munka pedig nem garancia az egészséges életmódra. Ez az intézet új szakmára tanítja az embereket, azért átképzős otthon a neve.

Fennállása óta 170 embernek adott itt szakmunkabizonyítványt. Elhelyezkedési gondjuk nincs. Mindegyik szívesen fogadják őket.

Balogh Gábor Szabolcs-Szatmár megyéből jött. Asztalosstanuló. Vállalathoz megy, ha végez, mert géppel szeretne dolgozni. Mindig vonzalma volt az asztalosáshoz, de kubikos lett belőle. Örül, hogy teljesülhet a vágya. Itt fejezi be az általános iskolát is.

Egy baksi fiú meséli, hogy nagyon nehezen szokott meg itt. Gyerekkora óta beteges. Otthon mindig kedvében jártak, soha nem követelték tőle rendszerességet. Gyógyulása után idegen volt neki az itteni levegő. Kétszer szokott meg. Szerencsére édesanyja visszahozta. Ő

H. D.

A kapzsiság ára

Ifj. Harkai Gáspár 29 éves, Kistelek, Tanya 553. szám alatti lakos korábban a kisteleki gépjárműjavítóban dolgozott, azóta mint lakatos kisiparos tevékenykedik. Apja is jómódú, s ő maga se szorult arra, hogy bűncselekmény elkövetésével lendítsen anyagi helyzetét. Kapzsisága mégis erre az útra vitte.

Annak idején, amíg a gépjárműjavítóban dolgozott, apja megbízta, hogy rendelkezzen ott egy gumiskocsi alvázát. A megrendelést elvállalták. Olyan jól sikerült a gumiskocsi alváz, hogy visszatartották a kiállításra való bemutatásra. Hogy a kiállítás nyúlt-e hosszúra, avagy ifj. Harkai apja gondolta-e meg magát, tény, hogy időközben vásárolt egy másik kocsit. A fiával közölte, hogy eláll megrendelői, vásárlói szándékától, az új gumiskocsi alvázat értékesítse másnál. A kiállításról visszakerült a gumiskocsi alváz, értéke 7815 forint volt. Ifj. Harkai azonban mindössze 160 forintot

fizetett be a kisteleki gépjárműjavítóban, a többivel még adós maradt. Nem tudtak persze arról a szándékáról, hogy apja időközben elállt a gépjárműjavító alvázától. Ifj. Harkai úgy gondolta, hogy kis fortélyal könnyű pénzre tehet majd szert.

Megállapodott egy makói lakossal, hogy 8 ezer forintért eladja neki a gumiskocsi alvázat, sőt magára vállalja a szállítási költséget is. Ez a „nagylelkűség” abból táplálkozott, hogy 160 forint ellenében ezeket tehet zsebre, ha a gépjárműjavítóban sikerül kicsempésznie a kész munkát. Fogadott egy teherautót, amellyel beállított a gépjárműjavítóba; felrakatta a gumiskocsi alvázat, s azt el is szállította anélkül, hogy valaki is szólt volna érte. A kaput ugyanis ifj. Harkai könnyen becsapta; a megrendelő levelet mutatta csak

fel, mondván, hogy a számla is rendben van.

A csalásra persze hamarosan rájöttek, s ifj. Harkai ellen büntetőeljárás indult, amely alatt a kárt ugyan megtérítette, a felelősségre vonás alól azonban nem bújhatott ki. Társadalmi tulajdon elleni család bűntette miatt került első fokozott bírósági eljárás elé a vádlottak padjára és 6 hónapi szabadságvesztést kapott, amelyet próbaidőre felfüggesztettek. Másodfokon fellebbezés folytán került az ügy a szegedi megyei bíróság elé, amely akként döntött, hogy mellőzte a büntetés felfüggesztését. Döntésben mérlegelte, hogy ifj. Harkainak semmilyen szükség nem volt a csalásra, hiszen jó anyagi körülmények között élt. Az ítélet jogerős.

L. F.

VASÁRNAP, 1969. MÁRCIUS 2.

DÉLMAGYARORSZAG 9